

XVI. évf. 3. szám
2026. március

Komárom-Esztergom vármegyei könyvtárszakmai folyóirat
(A Téka Téma utódja)

<https://www.jamk.hu/hu/kemlib>
<http://epa.oszk.hu/02700/02762>

Kiadja a TMJV József Attila Könyvtár
2800 Tatabánya, Fő tér 2. **Felelős kiadó** Mikolasek Zsófia igazgató
Felelős szerkesztő: Mikolasek Zsófia
Rovatvezetők: Fábián Ildikó, Márku Mónika,
Mikolasek Zsófia, Suller Ildikó Tünde
Műszaki szerkesztés: Török Csaba
ISSN 2062-5782

Tartalom

Könyvtárhasználat megyénkben – MIKOLASEK ZSÓFIA, JAMK	3
MEGYEI KÖRKÉP	5
Megtartottuk a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny írásbeli fordulóját – OPÁLKA TAMARA, JAMK	5
Író-olvasó találkozó Hidasi Judittal – KRISKÓ JUDIT, JAMK	5
A Távol-Kelet vonzásában – MACHER PÉTER, JAMK	6
Bingó a József Attila Könyvtárban – OPÁLKA TAMARA, JAMK	7
Anyák, lányok, szerelmek – FEKETSNÉ KISVARGA ANITA, JAMK	7
Helyismereti-, és teakvíz az Ószikék nyugdíjas klub részvételével – FUTÓ VIKTÓRIA, JAMK	8
A női lélek egészségéért - Nőnap rendezvény (2026.03.06.) – LUDVIG ELVIRA, GÁTHY ZOLTÁN VÁROSI KÖNYVTÁR	9
A történelemírás áldozatai – GÁBOR KITTI, GÁTHY ZOLTÁN VÁROSI KÖNYVTÁR	11
Plüssítő könyvtár – egy váratlanul sikeres kezdeményezés – SCHMÖLTZ MARGIT, HELISCHER JÓZSEF VÁROSI KÖNYVTÁR	11
Könyvbemutatók a komáromi Jókai Mór Városi Könyvtárban – DUDÁS JUDIT, JÓKAI MÓR VÁROSI KÖNYVTÁR	12
KSZR KÖRKÉP	14
Pörgős mindennapok a pilismaróti könyvtárban – CSERNÁTONI BERNADETT, HECKENAST GUSZTÁV KÖZSÉGI KÖNYVTÁR	14
KITEKINTŐ	15
Szakmai nap a Vörösmarty Mihály Könyvtárban – GERGINÉ KOLOK MELINDA, JAMK	15
GYEREKSAROK	16
Mesekarneval 2026 – SULLER ILDIKÓ, JAMK	16
Könyvtári Dúdoló – GERGINÉ KOLOK MELINDA, JAMK	16
Boltosmesék és Szegény ember szőlője – gyerekfoglalkozások a könyvtárban – ILLÉS ZSÓFIA, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR	17
HELYTÖRTÉNET, HONISMERET	18
Id. Horváth Géza munkássága a tatabányai Értéktárban – MIKOLASEK ZSÓFIA, JAMK	18
KÖNYVTÁRI SAJTÓFIGYELÉS	22
2026. február	22

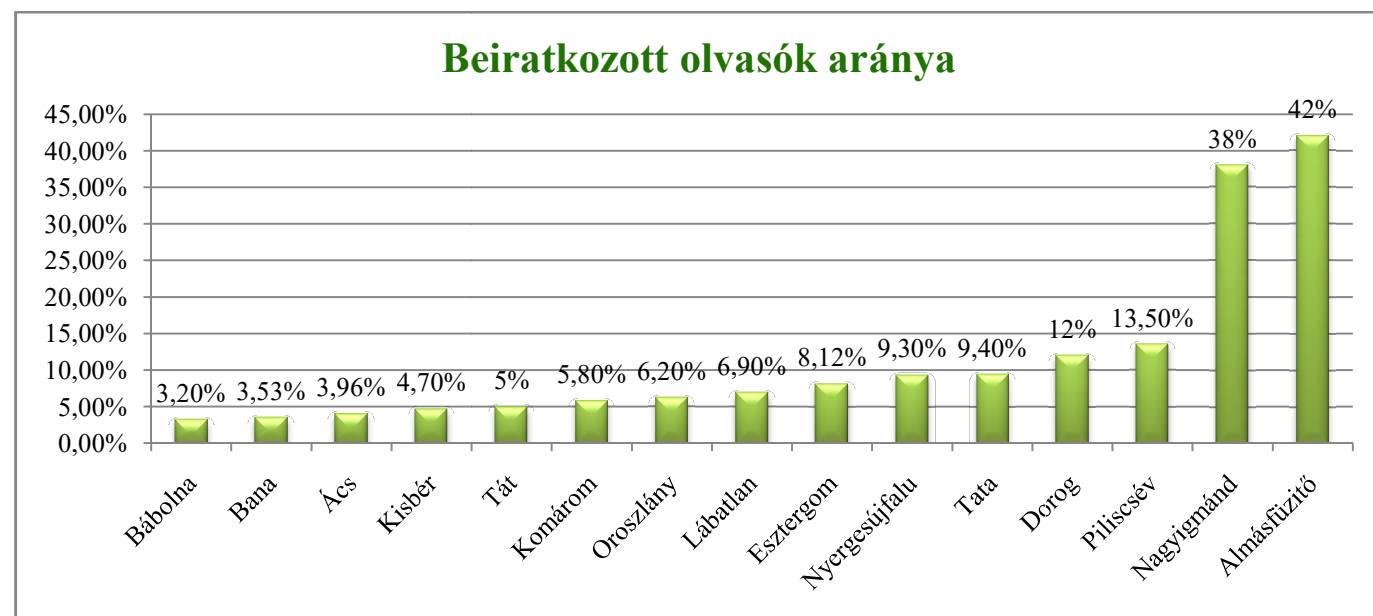
Könyvtárhasználat megyénkben

MIKOLASEK ZSÓFIA, JAMK

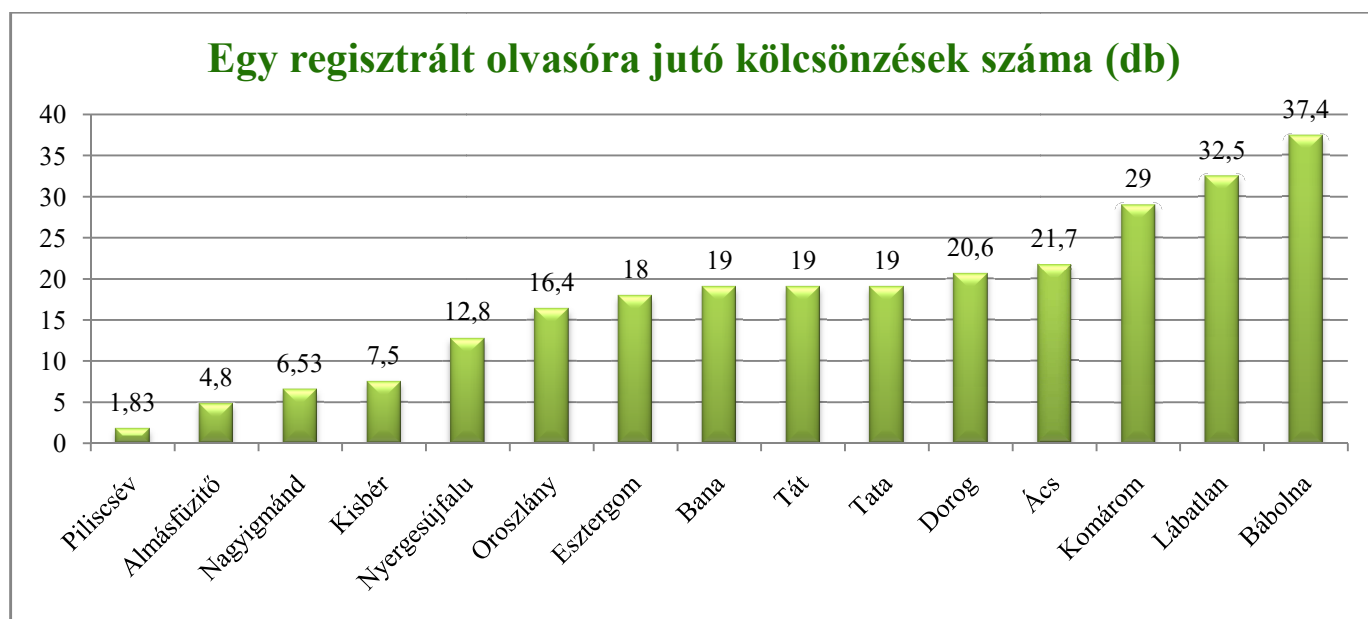
A beérkezett statisztikai adatlapok alapján elkészítettük az önálló könyvtárak könyvtárhasználati mutatóinak az összesítő táblázatát.

	Regisztrált olvasók aránya a lakosság létszámához képest	A lakosság létszáma	Regisztrált olvasók száma	Kölcsönzések száma	Egy regisztrált olvasóra jutó kölcsönzések száma	Programok száma	Programokon résztvevők száma
Ács	3,96 %	6920	274	5963	21,7	94	3731
Almásfüzitő	42 %	2016	845	4053	4,8	23	598
Bábolna	3,2 %	3409	108	4043	37,4	61	329
Bana	3,53 %	1500	53	1004	19	3	69
Dorog	12 %	11760	1398	28767	20,6	128	6336
Esztergom	8,12 %	28521	2317	41927	18	237	5292
Kisbér	4,7 %	5397	255	1910	7,5	44	1433
Komárom	5,8 %	19862	1147	33218	29	182	8911
Lábatlan	6,9 %	5035	348	11307	32,5	108	1741
Nagyigmánd	38 %	2904	1099	7180	6,53	12	833
Nyergesújfalu	9,3 %	7206	669	8585	12,8	69	1974
Oroszlány	6,2 %	17520	1087	17797	16,4	64	2254
Piliscsév	13,5 %	2519	340	624	1,83	53	1350
Tát	5 %	5116	260	4948	19	54	712
Tata	9,4 %	23663	2221	42200	19	233	8274

Szembevetendő, hogy mennyire változatos a regisztrált olvasók aránya a lakosság létszámához képest a különböző településeken. (Az országos átlag 10-12 százalék között mozog.)

Árnyalja, sőt egészen más képet mutat a könyvtárhasználatról, ha azt vizsgáljuk meg, hogy egy regisztrált olvasóra hány kölcsönzés jut. Ez realisabb képet ad arról, hogy melyik könyvtár igazán forgalmas.

Megvizsgáltuk azt is, hogy a programokon a lakosság milyen arányban vesz részt. Ács 50 százalékos adata azt jelenti, hogy minden második ácsi lakos részt vett valamilyen könyvtári programon.

Természetesen minden könyvtár más, mások a lakosai, a körülményei. Lábatlanról tudjuk, hogy az elmúlt időszakban egy óvoda költözött a könyvtárba, erősen megnehezítve a munkát. Komáromnál csak a déli város lakosait vettük figyelembe a számolásnál, de Észak-Komárom lakói is potenciális könyvtárhasználók ott.

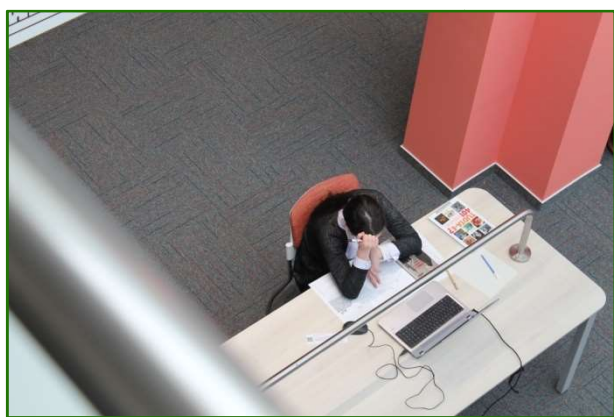
Ennek ellenére azt gondolom, érdemes nézegetni, összehasonlítani az adatokat – természetesen figyelembe véve az eltérő körülményeket.

Megtartottuk a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny írásbeli fordulóját

OPÁLKA TAMARA, JAMK

2026. február 16-án került megrendezésre a **Bod Péter Könyvtárhasználati Verseny** országos fordulója a tatabányai **József Attila Könyvtárban**. Összesen 4 fő vett részt az eseményen, mindannyian az I. korcsoportban (7-8. évfolyam) indultak. A tanulók a Dorogi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű és Sportiskolai Általános Iskola Eötvös József Tagiskolájából és a Tatabányai Árpád Gimnáziumból érkeztek hozzánk. A verseny kezdetén egy rövid könyvtárismeretűn vettek részt a diákok és felkészítő tanáraik, ahol bemutattuk a szépirodalmi és szakirodalmi olvasótermet és a gyűjteményben található kiemeléseket (pl. ökológiai részleg, kézikönyvtár). Ezt követően a tanárok elhagyták a termet, a tanulók

elfoglalták helyüket az előkészített laptopoknál, majd megtörtént a feladatlapok és a hozzájuk tartozó mellékletek (Bernáth Zsolt *Kronosz gyermekei* és *Tudta-e? 401 érdekesség* című könyvek) kiosztása. Az írásbeli fordulón összesen 90 perc állt rendelkezésükre a megoldásra, használva a megengedett internetes forrásokat és a szabadpolcos állományt. Az idő lejártát követően összeszedtük a feladatlapokat, és egy lezárt borítékba gyűjtöttük, hogy vissza tudjuk postázni az MNMKG OSZK Könyvtári Intézetének részére. A versenyzők és felkészítő tanáraik *Jelenidő* című olvasó- és tervezőnaplót, könyvjelzőt, Laptapír előfizetést kaptak az emléklapokon kívül.

Fotó: Pukló Dániel

Író-olvasó találkozó Hidasi Judittal

KRISKÓ JUDIT, JAMK

2026. február 26-án **Hidasi Judit** volt a tatabányai József Attila Könyvtár vendége, **Kriskó Judit** beszélgetett vele a két újonnan megjelent könyvéről. Az író nő nem most először volt könyvtárunkban, legutóbb 2023 novemberében járt itt.

Új könyve a *Hamarosan esni kezd* szintén a Balatonfalu univerzumban játszódik, ami a sorozat spin off-ja is. A könyv kapcsán kiderült, hogy amikor az író nő elkezdte az *Újrakezdők* sorozatot írni, egy közös, biztos pontot szeretet volna létre hozni, amikor a Balatont választotta ennek helyéül. Mert a Balatonhoz mindenki tud kapcsolódni. Maga a történet önálló, egyedül is megállja a helyét, de vannak jelentős visszatérő

helyek és szereplők a sorozatból. Azt is elmondta Hidasi Judit, hogy a Balaton történetet nem fogja folytatni. Lezárult, ezzel a történettel körbe ért a Balaton univerzum. Az író nő történeteiben azt akarja közölni az olvasókkal, hogy bármikor újramezsdhetjük az életünket, hisz minden nap egy lehetőség arra, hogy változtassunk.

A *Könnyeidből színes tollak* könyve 6 évig íródott. 6 évvel ezelőtt vesztette el az édesanyját, amely egyben motiválta, hogy a gyász és a veszteség téma körében leírja az érzéseit. Ebben a novelláskötetben 7 történet szerepel, 7 különböző nő történetét ismerhetjük meg. Majdnem mindegyikhez saját tapasztalata, élménye jelenik meg. Nagyon mély és megrendítő a mondaniva-

lója a történeteknek, mert ez akár velünk is előfordulhat.

Fotó: Opálka Tamara

Vagy már voltunk hasonló helyzetben, amik révén tudunk kapcsolódni a könyvhöz. Az író

A Távol-Kelet vonzásában

MACHER PÉTER, JAMK

Az *Új Forrás* februári lapszámbemutatója az SD Coffee & Bar helyiségében került megrendezésre. A rendezvény elején a főszerkesztő, **Jász Attila „Csendes Toll”** mutatta be a lap februári számát. A borító Roskó Gábor munkáját dicséri. A rövid áttekintés után bemutatta a lap két jelen lévő szerzőjét, **Kurdy Fehér János** költőt. és **Szemző Tibor** zeneszerző médiaszakembert.

Jász Attila után Kurdy Fehér János vette át a szót, aki Szemző Tiborral való barátságáról mesélt. A költő még a '80-as években ismerte meg a zeneszerzőt, amikor stoppal indult egy koncertre és Szemző Tibor vette fel. A véletlen találkozásból évtizedekre szóló munkakapcsolat lett. Jász Attila pedig Szigligeten találkozott először Szemző Tiborral.

A rendezvény nagyrészen Szemző Tibor tartotta szóval a hallgatóságot. Beszélt a nyelvtudós Körösi Csoma Sándor (1784-1842) életét feldolgozó *Az élet vendége- Csoma-legendárium* című filmjének háttéréről is. Szemző Tibor 1999-ben járt Indiában és lehetősége volt felkeresni valamennyi, Körösi Csoma Sándor életéhez kapcsolódó helyszínt. Járt Dardzsilingben is, ahol a székelő utazó elhunyt. A zeneszerző egy Tokióban élő barátjával is sokat beszélgetett a készülő filmről, így próbálva közelebb kerülni a távolkeleti kultúra megértéséhez. Az alkotás végül több évig elhúzódott. Bár kis költségvetéssel

felvállalja a könyvében a negatív dolgokat, mert az élet nem csak a jó dolgokról szól, hanem igenis vannak nagyon rosszak is, amit nem szabad szégyenként megélni. És igen nem lehetünk minden helyzetben erősek. A madarak fontos szerepet töltenek be a fejezetekben, hisz mindegyikben megjelenik egy-egy, ők szimbolizálják az életünkben a mélységeket és magasságokat, amiket nap mint nap tapasztalunk.

A beszélgetés végén még szó esett az író jövőbeni terveiről. Elmondta, hogy most egy cozy krimi dolgozik, ami egy sorozat része lesz és június végén fog megjelenni. Nagyon izgalmasnak ígérkezik új könyve, amit kíváncsian várunk.

A beszélgetésbe az olvasók is bekapcsolódtak, érdekes kérdéseket tettek fel a szerzőnek. Ezek mentén bepillantást nyerhettünk az írói folyamatokba, illetve a könyvkiadás kulisszatitkaiba is. Egy nagyon izgalmas, vidám hangulatú beszélgetés zajlott le.

készült a film, ennek ellenére 4 évbe telt, mire összegyűlt a szükséges fedezeti összeg. Ennek megfelelően végül 2006-ban mutatták be a filmet a mozikban. A film 8 mm-es technikával készült és később színpadra is vitték.

Fotó: Macher Péter

Szemző Tibor mesélt még Egon Bondy (1930-2007) cseh filozófusról, aki 1990 körül maga is ellátogatott Szemző Tibor egyik koncertjére. A cseh filozófus a cseh underground egyik meghatározó figurája, Csehszlovákia 1993-as szétesése után számos értelmiségitől eltérően nem Prágában, hanem Pozsonyban telepedett le.

A rendezvény a közönség kérdéseivel és lap-számvásárlással zárult.

(UFO Nyitott Rezervátum, József Attila Könyvtár Tatabánya, 2026. február 24.)

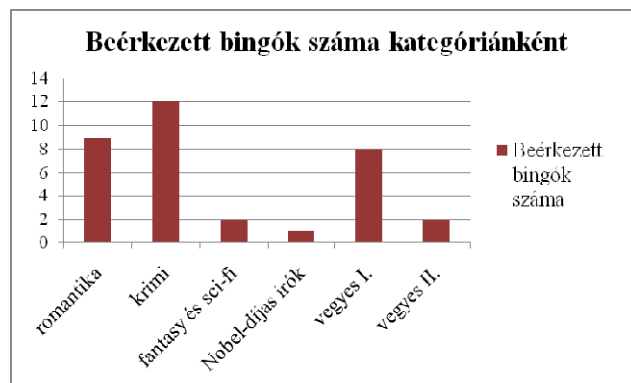
Bingó a József Attila Könyvtárban

OPÁLKA TAMARA, JAMK

2025-ben egy új kezdeményezéssel álltunk elő a Könyvtári kihívás hatására, úgynevezett *Könyvtári bingó* játékot készítettünk. Összesen 6 különböző tematikájú táblát hoztunk létre: romantika, krimi, fantasy és sci-fi, Nobel-díjas írók és 2 vegyes kategóriában.

 Könyvtári Bingó I. 				
1. Szám szerepel a címében	2. Élfestett könyv	3. Egy szóból áll a címe	4. 2000-ben kiadott regény	5. Egy Nobel-díjas író műve
6. Film készült belőle	7. Sosem kölcsönzött könyv	8. Nincs kép a borítóján	9. Verseskötet	10. Betiltott könyv
11. 20 cm-nél kisebb könyv	12. Egy novella	13. Gasztro-regény	14. Vidám Könyvek	15. Kentaur Könyvek
16. Könyv a születésed évéből	17. Magyar származású férfi író	18. Tél vagy tavasz szerepel benne	19. Álnéven író szerzőtől	20. Zöld a borítója
21. Magyar író	22. Több mint 300 oldalas	23. Arany Pöttyös Könyvek	24. "K" betűvel kezdődik a címe	25. A könyv gerincén egy emberi arc látható

2025. január 22-én indult a játék, és egészen december 20-ig tartott. A szabályok szerint a jelentkezőknek összesen 10 darab, a kritériumoknak megfelelő könyvet kellett elolvasniuk, amelyeket a központi könyvtárból, vagy a fiókkönyvtárakból kölcsönöztek ki. Továbbá lehetőséget biztosítottunk arra, hogy akár két különböző bingón teljesíthessék a feladatot, viszont mindenképpen teljes oszlopok, vagy sorok számítottak.

Bízunk benne, hogy többen kedvet kapnak hozzá, és végül nagyon pozitív visszajelzéseket kaptunk. A meghirdetés is kellemes fogadtatásban részesült, valamint év közben is előszeretettel kérdeztek a bingóval kapcsolatban, sőt amikor leadásra került a sor, többen jelezték, hogy 2026-ban is szívesen játszanának. A résztvevők fáradozásait ajándécsomaggal jutalmaztuk, amelybe könyvet raktunk, emléklapot, és könyvjelzőket készítettünk. Örömmel jelentjük be, hogy idén is folytatjuk, és már meg is hirdettük az új bingókat.

Anyák, lányok, szerelmek

FEKETSNÉ KISVARGA ANITA, JAMK

Jó lenne tudni, mennyire befolyásolja a *Tájoló Könyvklubon* olvasásra kiválasztott regények sorát az, hogy csak hölgyek járnak a beszélgetésekre. Amikor a találkozóinkról írok ugyanis, rendre azon kapom magam, hogy ismét egy női szerző nőkről írt regényéről cseréltünk eszmét. Nem volt ez másképpen a 2026-os év első és második könyvklubján sem.

Januárban Virginie Grimaldi *Csillagfényes utazás* című könyve került a látókörünkbe. Az anyagi- és családi gondjai elől két lányával skandináviai utazásra vállalkozó anya élethelyzetét sok szempontból át tudtuk érezni. Empátiával olvastunk a tini gyermekkel vívott mindennapi súrlódások kezeléséről, a regényben fokról fokra kibontakozó családi erőszak anyában és gyerme-

kekben kialakuló lelki töréseiről, majd a megnyugtató befejezésről.

A klub tagjai megegyeztek abban, hogy jó volt legalább a könyv oldalain találkozni azzal, hogy a nehéznek, sőt kilátástalannak gondolt helyzetekből is ki lehet lábalni, és a megoldás kulcsa lehet akár egy eszement ötlet is, egy nagy lépés az ismeretlenbe. Kellő toleranciával és humorral minden átvészélhető. Ha a Tájolón valamelyikünkben fel is merült a kétség, a kérdés a főszereplő anya döntésének helyességével kapcsolatban, gyorsan elhessegettük a negatív gondolatokat: ez csak egy történet, ami jól végződik! Ne keressünk benne földhözragadt logikát! A Virginie Grimaldi-könyveket jól ismerők szerint az író női regényei pont erre tanítanak: légy nyi-

tott, toleráns, csempéssz egy kis humort az életedbe, és megoldod, amit meg kell oldanod. Nos, ha valami nem kerek az életünkben, akkor inspirálódás és vigasztalás céljából is érdemes az ő regényeit levenni a polcra.

A február ismét lányokról, nőkről szólt a könyvklubban. Botticelli szerelmeivel ismerkedtünk meg Schmöltz Margit azonos című regényén keresztül. A rafináltan szerkesztett regény számai a 15. századi Esztergomba vezettek, Vitéz János érsek humanista palotájába, ahol tudósok, művészek adták egymásnak a kilincset, s vittek pezsgést a gyönyörű, hársfaillatú Esztergomba. A regény alapjául egy művészettörténeti szenzáció szolgált. Az 1930-as években a régészek Szent István palotáját kutatva III. Béláét találták meg, melyet 1465. és 1467. között Vitéz János alakíttatott át. Bár az oszmán harcok során a palota romba dőlt, az érsek nyolcszor négy méter alapterületű, hat méter belmagasságú Studiolója, azaz dolgozószobája épségben megmaradt. Falain pedig négy csodálatos nőalakot ábrázoló freskó is feltárássra került. Az alakok a Dante *Isteni színjátékában* szereplő hét erény közül a Bölcsesség, a Mértékletesség, a lelki Erősség és az Igazságosság allegóriái. Ráadásul a művészettörténészek kutatási alapján nem lehetetlen, hogy a freskók a fiatal itáliai festőnek, Sandro Botticellinek az ecsetvonásait őrzik. Ezek a tények. Schmöltz Margit pedig felkarolta a világszenzációs alkotást, és kacskaringós történetet írt a freskók nőalakjai köré, mely bejárja a vár szobáit, az egykori Esztergom utcáit, a Dunát és a környező hegyeket, hogy aztán összefutva, keresztezve egymást kerek egészé álljon össze a sorok úthálózata. A regény nemcsak történetmesélése miatt lehet érdekes, hanem azért is, mert sok információval szolgál a reneszánsz Esztergomról, híres és hétköznapi emberekről, mesterségekről, ételekről, gondolkodásmódról. Miközben elmerülünk a mesében, észrevétlenül tanulunk, s orrunkban érezzük a friss hársfavirág-illatot.

Márciusban is lesz Tájéoló, és – nem meglepő módon – női szerző jellemzően nőkről szóló regényeivel fogunk ismerkedni.

Helyismereti-, és teakvíz az Őszikék nyugdíjas klub részvételével

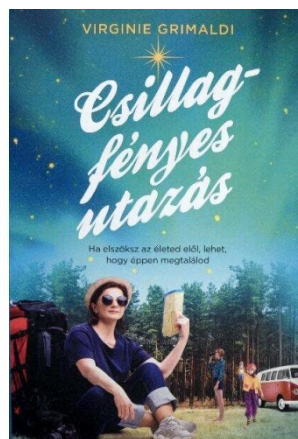
FUTÓ VIKTÓRIA, JAMK

A Népház Úti Fiókkönyvtár gyakori látogatói, az **Óvárosiak Őszikék Nyugdíjas Klubja** tag-ságának egy része közös játékra érkezett a fiókkönyvtárba. **Mikolasek Zsófia**, könyvtárunk igazgatónője vezette a kvízt, amelyben teával kapcsolatos műveltségi kérdések mellett gasztronómiai, irodalmi és zenei feladványok is szere-

A fotó a Botticelli szerelmei című könyv ihlette instaláció. Készítette: Feketsné Kisvarga Anita

A hivatkozott könyvek a katalógusunkban:

<https://opac.jamk.hu/cgi-bin/tlwww.cgi?show=b282147>

<https://opac.jamk.hu/cgi-bin/tlwww.cgi?show=b302603>

peltek. A játékosok helyismereti tudása is megmérettetett. Komolyan vették a feladatokat; nagyon jó volt látni, ahogy összedugták a fejüket, ötleteltek, míg rájöttek a megfejtésre. Voltak térségünk régebbi múltjára vonatkozó kérdések is. A jelenlévők fiatal korának idejéből származó tatabányai fényképeken látható helyek beazono-

sítása pedig egy hangulatos időutazásra vitte a résztvevőket a már általuk is megélt múltba. Készültünk meleg teával és pogácsával, igazi tea-délután kerekedett. Az egyes csapatok nagyon ötletes neveket választottak maguknak. A Mija, Fekete Tulipán, A Fittek, Gerecse és Kvízlelők egységeit megelőzve az első helyezett a Szíriusz csapat lett. Jutalmul a TMJV József Attila Könyvtár által tavaly, Jókai Mór születésének

200. évfordulója alkalmából kiadott, és Mikolasek Zsófia által szerkesztett *Komárom, a szülőváros Jókai Mór műveiben* című, Jókai Komáromra vonatkozó regényrészleteit összegyűjtő helyismereti kiadványt kapták. Annyira vidám és vállalkozó kedvű társaság az Őszikék, hogy már további programokat tervezgetünk velük együtt ide a fiókkönyvtárba.

Helyismereti-, és teakvíz (Fotó: Futó Viktória)

A női lélek egészségéért - Nőnap rendezvény (2026.03.06.)

LUDVIG ELVIRA, GÁTHY ZOLTÁN VÁROSI KÖNYVTÁR

A második alkalommal megrendezett; *A női lélek egészségéért* programunk ebben az évben is megtalálta azokat a hölgyeket, akik nyitottsággal, érdeklődéssel és tudásukkal színesítették és figyelmükben részesítették ezt a péntek délutánt.

Előadóink – kreatív és segítő szándékú nők – tapasztalataikat átadva próbáltak meg nekünk ízelítőt adni abból, amivel ők évek, évtizedek óta foglalkoznak.

A rendezvény szervezésekor ezért számomra kifejezetten hangsúlyos volt, hogy a mindennapi problémák, melyek egy nő életében felmerülnek, és jelen vannak, hogyan oldhatóak fel, vagy szüntethetők meg egy (talán) még ismeretlen módszerbemutatásával.

Az előadásokat **Soós Mónika**, ultrarövid terápiás konzulens, coach, gyászfeldolgozás specialista és jóga oktató nyitotta meg. Előadásában beszélt nekünk arról, hogyan jutott arra a felismerésre, hogy ő ezekkel a hatékony módszerekkel szeretne foglalkozni és segíteni másoknak, hiszen ő maga is érzi ezek jótékony hatását a mindennapi életben.

Témái voltak: Egyensúlyban nőként, Munka – Hivatás – Magánélet, Nőiség és Anyaság az önismeret tükrében – „elég jónak lenni”; illetve: Önismereti utazások és újrakapcsolódás Önmagaddal – mert a megoldás benned van: jóga, gyász-, és veszteség feldolgozás, ultrarövid terápiás konzultáció, coaching.

Következő előadóként **Tácsik Gabriella**, női mentor mesélt nekünk a mozgásról, így a hastánc és a mozgásmeditáció pozitív hatásairól, mely az egészségünk szempontjából nemcsak a testünkre, de a lelkünkre is erősen hat. Szemléletes volt, hogy ennek bemutatására kis feladatokkal látta el a hallgatóságot.

A **Mitéra – Anyaság tabuk nélkül** szervezet most két fővel képviseltette magát: **Kanóczkiné Gál Krisztina**, és **Bagó Natália** dúlák hoztak nekünk énidős perceket, és olyan felismeréseket, amiket anyaként és nőként egyaránt érdemes megfogadnunk: „Ha az anya, a nő jól van, akkor mindenki jól van”.

Utolsóként **Krasznecz Orsolya** gyógymasszőr és lábápoló beszélt nekünk „*Tesztünk jelzéseiről a változás tükrében, avagy amikor a Nő életkora is nő*”. Mit lehet tenni akkor, amikor a betegség, a tünet már jelen van az éle-

tünkben, és ami fontosabb: mit lehet tenni ennek megelőzése érdekében.

Támogatóink is kreatív, nyitott és segítő szándékú hölgyek csokorja; akik ízletes süteményeikkel, gyönyörű dekorációikkal és minőségi ruhaneműikkel emelték a rendezvény színvonalát.

Az **LK dekor** pasztel színvilággal bemutatott darabjaival és kedves kis horgolt figuráival gazdagon megrakott asztalánál nézelődhettek az érdeklődő vendégek.

Egy erős anya-lánya páros; A **Lili Dekor** és a **Diána cukrászda** szintén gyönyörűen rendezték be asztalukat szebbnél-szebb süteménnyel és virágcsodával.

Puksa Edit mestercukrász pedig bámulatos és igényes süteményeivel kápráztatott el bennünket.

A ruhaneműket a **Rouge és Scottie divatstúdió** hozta el nekünk, tavaszra hangolódva, a legszebb fehérneműket pedig a **Zaza fehérnemű szaküzlet** biztosította, luxus márkákkal.

Hiszem, és tudom, hogy ahol a segítő szándék jelen van, ott csodákra lehet számítani.

Ilyen érzésem volt végig az előadások alatt, és utána is, hiszen az előadók és a közönség egymást megismerve gazdagodtak a délután során. Továbbá azzal a felismeréssel, hogy tapasztalt, és erős nőkre, segítőkre mindig szükség volt, szükség van, és lesz is!

Ezáltal bízom abban, hogy nőnap rendezvényünk hagyománnyá válik majd.

A történelemírás áldozatai

GÁBOR KITTI, GÁTHY ZOLTÁN VÁROSI KÖNYVTÁR

A Gáthy Zoltán Városi Könyvtár vendége volt február 18-án, a magyar széppróza napján **Budai Lotti** író, újságíró. A szerző a *Micsoda „szajhák” voltak* című könyve kapcsán érkezett Dorogra, melynek témáját egy prezentációval színesített előadás formájában mutatta be a közönségnek.

Fotó: Guba Mónika

Budai Lotti az egyetemet joghallgatóként kezdte, azonban érdeklődése hamar más szakirányok felé fordult: művészettörténetet hallgatott, ezt követően divattervezést is tanult. Ezek az ismeretek megalapozták későbbi hivatását, egyéni kutatásokba kezdett és történelmi regényírásba fogott. Az író blogot indított *Rizsporos hét-*

köznapi címmel, melynek weboldalán rendszeresen osztott meg kevésbé közismert érdekességeket a 18-19. századi nők hétköznapijairól. A bejegyzésekre azóta is rengeteg követő kíváncsi, a feltöltött történetek már könyv formájában is kiadásra kerültek, tavaly jelent meg a sorozat negyedik része. A *Micsoda nők voltak!* című podcast sorozat, melyet Budai Lotti és Zubor Rozi közösen alkottak meg, a fenti példához hasonlóan több kötetet is inspirált. A szerző jelenleg az *Őt érzék* sorozatának befejező kötetével foglalkozik, mely az idei könyvfesztivál alkalmából fog megjelenni.

A *történelemírás áldozatai, avagy megrágalmazott nők a történelemben* című előadásában Budai Lotti három olyan ismert nőt mutatott be, akiknek a mai napig méltatlanul negatív a megítélésük. Marie Antoinette, Boleyn Anna és Mária Magdolna személye három példa a kötetből, akiket erős karakterük miatt kortársaik és az utókor is megbélyegzett. Az író ennek a három női sorsnak a hiteles információkon alapuló prezentálásával szeretne volna tisztázni a nevüket a köztudatban. A *Micsoda nők voltak!* sorozat további kiadványait is szeretettel ajánljuk olvasóinknak, amennyiben szeretnék új megvilágításban látni a történelem félreismert személyiségeit.

Plüssítő könyvtár – egy váratlanul sikeres kezdeményezés

SCHMÖLTZ MARGIT, HELISCHER JÓZSEF VÁROSI KÖNYVTÁR

A Helischer József Városi Könyvtár az idén ismét belevágott a Könyvtári kihívásba. Több célcsoportot is kiválasztottunk, hogy kiket szeretnénk megszólítani. Zászlóshajónknak az „Ebédelj osztályoddal a Kuzin étteremben!” ötletünket választottuk, ezzel neveztünk a kiválósági kategóriába. Emellett a középiskolásoknak szóló akció mellett egy neves személyiségeket is bevonó kampánnyal is készültünk: „... a Te könyvtárosod”. Itt híres írók, közéleti személyiségek állnak be a kölcsönzőpultunk mögé, és ingyenesen lehet náluk beiratkozni a könyvtárba, vagy akár kötetlenül elbeszélgetni velük.

Egészen váratlanul harmadik ötletünk lett a legnépszerűbb, amely a „Plüssítő könyvtár” címet viseli. Ennek az az alap gondolata, hogy minden 0-14 éves gyermek, aki ellátogat a gyermekkönyvtárba, esélyessé válik arra, hogy megnyerjen egy óriási plüssfigurát. Februárban egy hatalmas plüssmackó, márciusban egy 60 cm-es plüssbálna hódította meg a gyermekek szívét.

Arra gondoltunk, hogy mihaszna szórjuk tele a várost plakátokkal, a kicsik úgysem tudnak még olvasni. Ezért elhatároztuk, hogy Esztergom valamennyi óvodájának valamennyi csoportjába ellátogatunk, hogy személyesen mondjuk el nekik játékkunk lényegét.

Ezek az óvodalátogatások váratlanul sikerek lettek. Minden csoportba két vagy három könyvtáros kopogtatott be. Egyikünk az óriási plüssöt mozgatta, bábként használva hívogatta a gyerekeket a könyvtárlátogatásra. Másikunk válaszolt a maci vagy bálna kérdéseire, és elmagyarázta, mi is az a könyvtár, hol található, mit jelent a kölcsönzés és hogyan lehet hozzánk eljutni. Meséltünk a játékról, a látogatás végén pedig a már korábban ismert mesekosarakból mutatunk érdekes könyveket a gyerekeknek. A maci figuránál medvékről szövegeztünk, a bálnánál a vízi életet bemutatókat. Majd a foglalkozás végén minden egyes gyerekhez „odalépett” a plüssfigura, és minden kisfiúval és kislánnyal mancsot vagy uszonyt fogott. „Várlak téged is a könyvtárban!” – hívogatott személyre szólóan a plüssfigura.

Ekkora sikerre nem számítottunk... A gyerekeket a foglalkozások végén megkérdeztük: Ki jön el engem meglátogatni a könyvtárba? Ki szeretne engem megnyerni? Minden kéz a levegőben volt, minden óvoda minden csoportjában.

Könyvbemutatók a komáromi Jókai Mór Városi Könyvtárban

DUDÁS JUDIT, JÓKAI MÓR VÁROSI KÖNYVTÁR

Könyvtárunkban színes, minden korosztályt megszólító programtervet próbálunk hónapról hónapra összeállítani. Különös figyelmet fordítunk arra, hogy határon túli előadókat is meghívjunk rendezvényeinkre, előadásokra.

A 2026-os évet január 27-én **Orosz Örs** könyvbemutatójával kezdtük. *Szlovákia, a történelmi Felvidék műemlékeinek képes enciklopédiájával* ismerkedtünk meg. Orosz Örs, jogvédő aktivista, értékmentő, a SINE METU Egyesület elnöke, továbbá Nyitra megyei képviselő, a megyei kulturális és idegenforgalmi bizottság elnö-

ke. De a meglepetés csak ezután következett. Mert a gyerekek valóban rávették a szüleiket, hogy ellátogassanak a könyvtárba. Még nem látjuk a program végleges számait, de az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy akár 20-30% is komolyan vette a hívogatást. Ennek eredményeképpen meg kellett erősítenünk a gyermekkönyvtári ügyeletet, és nem győzzük fogadni az újabb és újabb csoportokat. Ugyanis, ha már ellátogattunk az óvodákba, személyesen is felajánlottuk „szolgálatainkat” az óvónőknek: papírszínházi készletünket, foglalkozásainkat, diafilmeket és természetesen a még mindig kérhető mesekosarakat.

Februárban öt óvodába jutottunk el, márciusban újabb háromba, végül áprilisban meglátogattunk még hármat. Nemcsak az önkormányzati fenntartású, hanem az egyházi óvodákba is eljutottunk, szó szerint az összes óvodás gyermeket megszólítva.

Külön ki kell emelni, hogy a KIT Hírlevél és Mikulás Gábor jóvoltából az akcióhoz az első három plüss felajánlasként érkezett a kezdeményezésünkhöz, amit ezúton is köszönünk.

A célunk az, hogy azok a gyermekek, akik ennek az akciónak a keretében jutnak el hozzánk, végül állandó látogatóink legyenek. Szüleiknek is felajánljuk a beiratkozást a felnőtt könyvtárba, és felhívjuk figyelmüket, hogy minden programunk ingyenes.

ke. 14 éven át volt Gombaszög főszervezője, melyet széles összefogásban mára Szlovákia legnagyobb magyar rendezvényévé sikerült kiépíteni. Civilben gyűjtő és felvidéki lokálpatrióta. Ugyancsak az elmúlt évek során az egyesület megmentett több műszaki emléket és két középkori kolostort. A gombaszögi völgyben a sűrűn benőtt bozót közül szabadították ki a középkori pálos kolostor romjait, melynek jelentős részét feltárták, s belekezdtek az állagmegóvási munkálatokba. A gombaszögi 5 sikeres ásatási szezon után *Árpádok nyomában* címmel ásatássorozatot indítottak, mely során 7 helyszínen folytattak feltárásokat az Ipoly- és Garam mentén. 2022-ben, tíz év kutatómunka után jelent meg *Szoborsorsaink* című könyve, melyben a mai Szlovákia 1945 előtt keletkezett, magyar vonatkozású emlékhelyeit, köztéri szobraikat és azok hányattatott, fordultatos sorsát mutatja be.

Február 19-én, (Jókai Mór születésnapja alkalmából) **Mikolasek Zsófia** és **Mikolasek Sándor** könyvbemutatójára került sor könyvtá-

runk felnőtt részlegén. Az alkotók ezzel a művel tisztelegnek Jókai öröksége és a város irodalmi élete előtt. S ahogy a fülszövegben is megemlítik: *"Ez egy olyan könyv, amely ösztönözni kíván arra, hogy Jókai Mórnak legalább a szóban forgó regényeit ismét olvassuk el."* Kevés magyar város mondhatja el magáról, hogy egy író életművének ilyen szerves részévé vált, mint Komárom Jókai Mór esetében. A város történelmi tra-

gédiái mélyen beépültek a műveibe. A bemutatásra került kötet négy Komáromhoz kötődő művet egyesít. Megidézve ezzel a város múltját, hangulatát és szellemiségét. S így a könyv egyszerre lesz irodalmi élmény és helytörténeti utazás.

Számunkra ez az est méltó zárása volt a Jókai Bicentenáriumi évnek.

Mikolasek Zsófia és Mikolasek Sándor könyvbemutatója

Pörgős mindennapok a pilismaróti könyvtárban

CSERNÁTONI BERNADETT, HECKENAST GUSZTÁV KÖZSÉGI KÖNYVTÁR

Kedves Naplóm!

- ✧ *Február 2.* Könyvtári foglalkozás kiscsoportosoknak
 - Mivel pont aznap volt aktuális, hogy a medve felébredjen téli álmából, ezért a könyvtári nagy-medve segítségével eljátszottuk az ébresztést. Ezután könyveket nézegettünk a gyerekekkel és elmeséltük, amelyiket kérték.
- ✧ *Február 5.* Könyvtári foglalkozás középső csoportosoknak
 - *A Bogyó és Babóca jelmezbálban* c. mesét olvastam fel a gyerekeknek, majd beszélgettünk a mese szereplőiről (a hurkapálcás bábjaim segítségével), illetve magáról a farsangról, végül énekeltünk a témában dalokat.
- ✧ *Február 11.* Könyvtári óra 4. osztályosoknak
 - Alapból a folyosói természetfotó kiállítást jöttek megnézni, de végül beszélgettünk a múzeumokról és a kiállításokról, majd kölcsönöztek is a gyerekek könyveket.
- ✧ *Február 13.* Könyvtári foglalkozás nagy csoportosoknak
 - **Bartos Erika** Bogyó és Babóca évszakos könyvéből meséltem el a gyerekeknek a *Tavaszi mesét* (*Babóca virágai*). A hurkapálcás bábok segítségével átbeszéltük a szereplőket és a történetet, majd ezután színes "képet" készítettek a gyerekek ragasztással az előre elkészített hozzávalókból.

És még csak most kezdődött a hónap ...

Szakmai nap a Vörösmarty Mihály Könyvtárban

GERGINÉ KOLOK MELINDA, JAMK

2026. március 2-án, gyermekkönyvtáros kollégáimmal színvonalas, jó hangulatú szakmai továbbképzésen vettünk részt Székesfehérváron, a Vörösmarty Mihály Könyvtárban. A program három témában nyújtott tájékoztatást a meghívott előadók által.

Farkasné Szűrös Ágnes az Érted Vagyunk Szakiskola és EGYMI főigazgatója a sajátos nevelési igényű gyerekek sajátosságairól tartott előadást. Elmondta, hogy ahogy mindenki, rájuk is igaz, hogy minden ember más és más, ezért nincs általános recept arra, hogy hogyan kell velük bánni. Ez általában a gyermek megismerése útján derül csak ki, a személyes találkozás folyamán, vagy a pedagógus előzetes tájékoztatása alapján.

Goda Beatrix az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum munkatársa a szöveg nélküli képkönyvekről tartott részletes beszámolót. Sok mindent megtudhattunk arról, hogy mi a jó gyakorlat ezeknek a könyveknek a könyvtári foglalkozáson való használata során. Illetve mi

az, ami nem szerencsés. Tájékozódhattunk arról, hogy milyen korosztálynak milyen könyvek való, hogy hogyan érdemes foglalkozni a különböző korcsoportokkal a silent bookok alkalmazásakor, hogy milyen sokrétű ez a műfaj és hogy rengeteg témában, beleértve az érzékenyítés témakörét is, nagyon jól használhatók.

Dr. Maksa Gyula a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának egyetemi docense által, *Irodalom, művészet és média* címmel a képregényekről kaphattunk történeti betekintést, egyúttal informálódhattunk a műfaj különböző stílusjegyeiről is. Az általa tartott előadás sokat segített abban, hogy ennek az egyre növekvő népszerűségű dokumentumtípusnak a megismerése révén, mi könyvtárosok jobban, szakszerűbben tudjunk segíteni a képregények iránt rajongó olvasóinknak, illetve a gyarapításkor is megfelelőbben tudjunk választani.

Összességében a délelőtti folyamán sok hasznos, felhasználható tudást szerezhettünk, melyek segítenek majd a további munkánk során.

Fotó: szekesfehervar.hu

Mesekarnevál 2026

SULLER ILDIKÓ, JAMK

Nagy forgalmat bonyolítottunk 2026. február 27-én a TMJV József Attila Könyvtárban. Az éves, nagy, gyerekirodalmi dzsemborit szolidabb keretek között tartottuk idén, a fókusz a meghívott előadókon volt. Szerettük volna, ha minél több gyermek személyesen találkozik a kortárs irodalommal, ezért iskolaidőben hívtunk meg számos kis (nagy) óvodást és alsós tagozatost. **Bálint Ágnes** 2 foglalkozást tartott összesen 4 csoporttal. *A hisztis kiselefünt*, *Az ügyetlen bohóc* és még számos örökmozgó mese adta a feladatot a gyerekeknek, rendkívül interaktív módon.

Nyulász Péter a *Helkát* hozta, egy 3-os majd egy 4-es osztály beszélgetett vele az ifjúsági sarokban kényelmesen bekuckózva. Hozták a *Helka*-kötetüket, az írónak meg sem állt a keze a beszélgetés végén. De sebjaj, addig a gyerekek vidáman fotózkodtak *Helka* és *Ciprián* „bőrébe bújva”.

A nagyközönség számára a délután nagy részében alkotnivalókkal kedveskedtünk: kackiás

bajuszt, királylány tiarát, lovagi kardot és sárkány álarcot készítettek a gyerekek a lelkes szülők és nagyszülők segédletével. Aztán mire felállította a díszletet a *Csillangó Meseműhely*, minden kelléket bevettek a nézőterre, és olyan víg mesevilág kerekedett, hogy bárki megirigyelhetné volna! Ki gondolta volna, hogy ennyi színészpálánta futott itt össze ezen a délutánon? Volt nekünk kalapos meg kalaptalan szegény legényünk, meg királylányunk, és persze öreg királyunk és királynénk, meg szegény emberünk és szegény asszonyunk, sőt! Hangyácskáink, halacskáink és hattyúink is! Végül, mikor már a termen végig süvítő, és nagy riadalmat okozó sárkány karmai közül hősünk kiszabadította a királylányt, minden apróság kipróbálhatta a neki tetsző hangszereket. Mert hoztak ám jó sokat belőle Csillangóék! **Tóth Zsuzsanna, Kéner Orsolya** és nem utolsósorban **Kulcsár-Elek Csilla** ismét nagyot alkotott! Köszönjük nekik!

Könyvtári Dúdoló

GERGINÉ KOLOK MELINDA, JAMK

Február 26-án hétfőn, ismét *Dúdoló* foglalkozás volt a TMJV József Attila Könyvtár rendezvénytermében. **Sinka Melinda** zenetanár, szokás szerint ölbeli játékokkal, mondókákkal, dalokkal és nem utolsó sorban hangszerekkel várta az anyukákat és a babákat. A zenei nevelést nem lehet elég korán kezdeni, a zene észrevétlenül fejti ki jótékony hatását az idegrendszerre. Az

ismerős dalocskák hallgatása, a ritmikus beszéd, a hangszerek felcsendülése nem csak megnyugtató, stresszoldó, de fejlesztő hatású is. A havi egyszeri program azon kívül, hogy hasznos és kellemes időtöltés, lehetőséget biztosít az anyukáknak is egy kis kikapcsolódásra, találkozásra, beszélgetésre, és a kicsiknek is a szocializációra, az egymással való ismerkedésre. Az aprótalpúak

most is, ahogy szoktak, jókedvűen mosolyogtak az anyukák ölében, a bátrabbak pedig egymás társaságát keresték vagy kedélyesen táncoltak.

Szólt a zene, mosolyogtak a pici arcok, ringtak a babapopók. Jó volt veletek! Jövő hónapban ugyanekkor, ugyanitt folytatjuk!

Dúdoló (Fotó: Gerginé Kolok Melinda)

Boltosmesék és Szegény ember szőlője – gyerekfoglalkozások a könyvtárban ILLÉS ZSÓFIA, MAGYARY ZOLTÁN TUDÁSKÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR

Február 26-án és 27-én **Mikolasek Zsófia**, a tatabányai József Attila Könyvtár igazgatója volt a vendégünk, aki *Boltosmesék*, illetve *Szegény ember szőlője* címmel tartott interaktív, mesélős foglalkozást általános iskolás gyerekeknek.

A Kőkúti és a Jázmin Iskola diákjai nem csak a *Boltosmesékkel*, hanem több más Mosonyi Aliz mesével is megismerkedhettek. Falánk lidércek, szekrénybe zárt nagyszülők és varázslatos boltosok elevenedtek meg a kíváncsi hallgatóság előtt. A foglalkozás végén a diákoknak arra a kérdésre is választ kellett találniuk, ők milyen csodás boltot nyitnának, ha lehetne?

A *Szegény ember szőlője*, csak úgy, mint ősz-szel, most is nagy sikert aratott a gyerekek – ezúttal az Új úti iskola és a Vaszary tanulói – körében. A mese főbb szerepeit, a szegény ember három fiát, a királyt és a királynőt ugyanis maguk a tanulók alakították – még hozzá nagyon ügyesen!

Köszönjük szépen Mikolasek Zsófiának a felejthetetlen élményt, a részt vevő osztályoknak pedig a lelkes közreműködést!

Mikolasek Zsófia foglalkozásai (Fotó: Illés Zsófia)

Id. Horváth Géza munkássága a tatabányai Értéktárban

MIKOLASEK ZSÓFIA, JAMK

Id. Horváth Géza 1925. december 27-én született a Veszprém (vár) megyei Nyárádon. Elemi iskolái elvégzése után négy polgárit végzett (1938–1942), majd a Nagykőrösi Református Líceumban tanult. 1946-tól 48-ig a Pápai Ma-

gyar Állami Líceum hallgatója volt. Fiatal néptanítóként kezdett, de már akkor eljegyezte magát a népműveléssel. (Közművelődéssel.) „Ő vitte faluról falura a *Talpalatnyi föld* című filmmel a magyar parasztság sűrített történelmét. Ő állt ott a vetítógép mellett 1949-ben Mezőszentgyörgyön, az első falusi népkönyvtár avatásánál is.” A pápai Petőfi Sándor Népi Kollégium „jellemsszilárdító közösségében” eltöltött évek (1946–1948) meghatározóak voltak későbbi pályájára. „A kollégium vezetésében betöltött funkcióim, a propaganda felelősi megbízás, csinált kedvet ahhoz, hogy választott pályámmal szemben a közművelődés dolgozója legyek.” Rövid ideig Gicen volt nevelő tanár, majd a Győri Körzeti Könyvtárba került szervező könyvtárosnak. 1949. augusztus 20-tól a Tatai Körzeti Könyvtár vezetőjévé nevezték ki. 1951–53 között oklevéles könyvtárosi végzettséget szerzett az Apáczai Csere János Pedagógiai Főiskolán. Középiskolai történelem tanári diplomáját 1959 áprilisában állították ki Budapesten az ELTE-n.

Az 1950-es, 60-as évek

Az 1952-ben az országban megalakuló megyei könyvtárak közül a *Komárom megyei Könyvtár* vezetőjévé nevezték ki, 1952. aug. 1-i hatállyal. Az új intézmény a tatabányai *Népház* épületében kapott otthont, további öt városi fiókkönyvtár is tartozott hozzá, egyben a Tatai Járási Könyvtár szerepét is betöltötte 1958-ig. „Kezdetől fogva kísérleti műhelynek tekintettük az új könyvtárat mind saját munkánk jobbá tétele, mind egyes országos könyvtárpolitikai elképzelések, könyvtártervezési koncepciók befogadása szempontjából.” - írta Horváth Géza egyik cikkében. S valóban: ez a könyvtári modell - már a 60-as években - gyökeres szakítást jelentett a hagyományos, zárt rendszerű, csak a könyvkölcsönzési funkciót vállaló közkönyvtár-népkönyvtár felfogással. Ahogy ez később *szakmai szlogenként* is meg fogalmazódott: az új intézmény »a város dolgozószobája« kívánt lenni. S azzá is vált. Horváth Géza folyamatosan képezte magát, és erre inspirálta munkatársait is, akiket mindig partnernek, és nem beosztottnak tekintett. Nevéhez nemcsak a megye könyvtárhá-

lózatának megszervezése, de több *munkaszervezési kísérlet* is kötődik. Bárdos Lászlóval (1909–1963) közösen ő alakította ki az új vertikális munkaszervezetet. A szaktájékoztatók munkája saját szakjuk teljes gondozását magába foglalta a könyvrendeléstől a szakozáson, szakkatalógus építésén át a polcok gondozásáig. A szakjukra koncentrálni módszertani feladatot is kaphattak a tájékoztató könyvtárosok. A feldolgozó és nyilvántartó csoportban folyt a kölcsönzés mellett az egyéb adminisztráció, valamint a címléírás, a többi katalógus építése. A *szaktájékoztatói rendszer kialakítása* lényegében ma is az eredeti elképzeléseknek megfelelően működik, ha a feladatok módosultak is az évtizedek folyamán. A szakosított olvasói tér is alapvetően helyes elv volt, csak a könyvtár nagysága - illetve kicsisége - miatt kellett visszatérni a leghagyományosabb elrendezéshez, hogy minél több könyv férjen el a polcokon.

Tatabánya sajátos település-szerkezete miatt a központi - és az öt városi fiókkönyvtár nem tudta teljesen lefedni a város összlakosságát. Míg az

első évtizedben vidéken a járási könyvtárak megszervezése folyt, a központban, Tatabányán az országos trendekhez képest több újítást is bevezettek. 1952-től könyveket-, olvasást népszerűsítő adásokat tartottak az intézményben, a *Bányász Rádió* keretei között. 1952-től a megyei kötelespéldány rendelet alapján megkezdtek a *helyismereti gyűjtemény* kialakítását. Ekkoriban vezették be az előjegyzéseket a pillanatnyilag kikölcsönzött könyvekre. Bővülő könyvállomány és emelkedő kölcsönzések, növekvő olvasói létszám jellemezték ezt az időszakot.

A könyvtár 1955-ben vette fel *József Attila* nevét. Az intézmény vezetése fontosnak tartotta a külföldi tapasztalatok beépítését saját munkájukba. 1957-től szakmai kapcsolatot építettek ki a drezdai Járási és Kerületi Könyvtárral, ami egészen a rendszerváltásig fennmaradt. A különböző kulturális-, könyvbarát mozgalmak a város lakosságát is érintették, többé-kevésbé megmozgatták. Vidéken 1965-re a községi könyvtárak 75%-a szabadpolcos állománnyal várta olvasóit, ami országos viszonylatban is jelentős eredmény volt.

Az 1961-től jelentősen megnőtt dolgozói létszám és persze az állomány gyarapodása miatt is kicsinek bizonyult a Népházban való elhelyezés. Ezért ideiglenesen az azóta már lebontott óvárosi Pruzsina Mihály utcában működtek. 1961-től megindult az *új épület* tervezése, melynek központi elhelyezése az akkoriban épülő Újváros szívében kiváló elképzelésnek bizonyult, amit a következő évtizedek kiváló szakmai munkája is visszaigazolt.

Az 1964. évi *Bányásznap* tiszteletére átadott *új épület* az ország második olyan épülete volt, amit kifejezetten könyvtári célra terveztek. Másrészről akkoriban, a Közművelődés Háza 1986-os megnyitásáig ez volt az egyetlen kulturális közintézmény e városrészben, nem számítva az 1965-ben megnyílt Turul Filmszínházat. Ezek az

adottságok és lehetőségek új lendületet adtak, mai szóval a helyi közművelődésnek.

Az akkori könyvtár-és művelődésügy jelentős feltétel javulását jelentette a különálló városi könyvtárhálózat létrehozása (1965-) és működtetése, ami a megyeszékhely könyvtári ellátása vonatkozásában további minőségi javulást eredményezett, ám a megyei könyvtár központi szerepe továbbra is megmaradt mind szellemi, mind anyagi vonatkozásban.

A vertikális munkaszervezés mellett jelentős újítás volt ekkoriban a tikkettes kölcsönzés bevezetése, ami nagy mértékben csökkentette az adminisztrációt. 1969-re a beiratkozott olvasók száma elérte a város összlakosságának 10 %-át, ami akkoriban jelentősnek volt mondható. Ezekben az években váltak általánossá az intézmény munkatársainak publikációi, az évkönyveken kívüli könyvtári *kiadványok*. A könyvtár első kötetkatalógusa (1964), különböző gyarapodási jegyzékek, továbbá két jelentős *helytörténeti kiadvány* is. Az országban harmadikként megjelentetett megyei sajtóbibliográfia a *Komárom megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája* (1962), valamint az évtized végéről a *Komárom megye a sajtóban 1945-1960* című-, ma már klasszikusnak számító helytörténeti kutatási segédlet (1969). A korábbi hasonló, de rendszertelenül megjelent kiadványoknál magasabb színvonalon megjelentetett *Komárom megyei könyvtáros* című módszertani tájékoztató is (1969–1989). Fontos megjegyezni, hogy a lap kapcsolatrendszerében-, publikációi között a szakszervezeti-, és szakkönyvtárak is szerepeltek. A helyi kiadványozást, és persze a megyei kis könyvtárak könyveinek fizikai karbantartását is szolgálta a Megyei Könyvtár könyvkötészete és sokszorosítója, házi nyomdája. (1967-) A *Magyar Könyvtárosok Egyesülete* I. Országos Vándorgyűlésének megszervezésében a Megyei Könyvtár is tevékenyen részt vett (1969).

A „legendás” 1970-es évek helyi könyvtári közművelődése

Ezen előzmények nyomán az 1970-es években értek be *”az állandó, tervszerű és egyre igényesebb munka”* gyümölcsei, ahogy az akkoriban háromszor is elnyert Kiváló Könyvtár címet (1970, 74, 77) megindokoló dokumentumból kitűnik.

Első helyen kell kiemelnünk, hogy a korábbi ilyen irányú törekvések után a megyében és a városban élő *nemzetiségek* anyanyelvi művelődését szolgáló nemzetiségi német- és szlovák nyelvi szakrészleget hoztak létre. Mindkettőt egy-egy részfoglalkozású *szaktájékoztató* irányí-

tásával állították a kisebbségi anyanyelvű olvasók rendelkezésére. Hivatalosan *nemzetiségi bázis könyvtári* szerepkörrel bővült az intézmény feladatköre, mely többek között nyári olvasótáborok szervezését is jelentette fiatalok számára. A könyvtár évente rendszeresen részt vett a *Komárom megyei Nemzetiségi Napok* rendezvényein.

Már korábban jó együttműködés alakult ki a megyei *Moziüzemi Vállalattal*, melynek keretében továbbra is filmajánlókat készítettek a könyvtár munkatársai a megyei-, és helyi olva-

sók számára. Számos klub, ismeretterjesztő előadás szolgálta a könyvtárral kapcsolatba került embereket. A *Delta Klub* (1978-ig) természettudományos ismeretterjesztést szolgálta a Magyar Televízió hasonló című műsora nyomán, bár a tudományos fantasztikus irodalom kedvelőinek érdeklődésére is számítottak. Az ifjúsági klubok divatja idején pár évig Fiatal olvasók klubját is működtettek (1972–).

Jelentős rétegigényt elégített ki a *Hanglemez Hallgatók Klubja* (1970–), melynek technikai berendezéseit az akkoriban szokásos módon a patronáló szocialista brigád tagjai építettek be a könyvtár kölcsönző terébe. Cserébe a megyei könyvtár hathatósan támogatta a szoc. brigádok kulturális vállalásainak teljesítését. A középiskolások bevonásával sikerült a klubot megfiatalítani, és így a rendszeres látogatók száma is megnőtt. Évente rendeztek élő hangversenyt. A neves előadók mellett szerepeltek a városi zeneiskola tanárai, a *Bányász Szimfonikus Zenekar* szólistái is. Az ismertebb nevek közül lemezbemutatót tartott itt Salánki Hédi (1950–), és Zsoldos Péter (1930–1997). A klub a Zeneiskola Újvárosba költözéséig fontos szerepet töltött be a város közművelődési életében, mondhatni hiánypótló szerepe volt e könyvtári klubnak, mely a rendszerváltás után is működött.

1974-ben alakult meg a *Szinnyei Kör*, melynek névadója a komáromi születésű könyvtáros-bibliográfus Szinnyei József (1830–1913) lett. Ez a klub könyvbarátokat, a szép könyvek kedvelőit, bibliofileket tömörített. Előadásokat, kiállításokat szerveztek ez irányú ismereteik bővítésére. Egészen a rendszerváltásig működött, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületének támogatásával.

1972-ben indult és máig megrendezésre került a *Könyvtári Napok, Könyvtári Hét* esemény sorozata. Kettős céllal: az új szakmai eredmények bemutatása, megvitatása mellett az intézmény szolgáltatásai, munkája nagyközönség általi megismertetésének szándékával indult és működik napjainkig.

Ebben az évtizedben is folytatódtak az ún. nagy rendezvények. Az új épület adottságainak kihasználását jelentette, hogy a kölcsönző - folyóiratolvasó - hanglemez hallgató térben száznál is több ember fért el. Itt tartották azokat az esteket, melyeken a korszak jeles színészei, írói találkoztak a helyi közönséggel. Sinkovits Imre (1928–2001) vagy Latinovits Zoltán (1931–1976) önálló estjei sok tatabányait vonzottak be a könyvtárba és nyújtottak minőségi élményt akkoriban. Feledhetetlen találkozás volt több

jeles íróval, vagy Vitray Tamás (1932–) sportriporterrel.

A *gyermek olvasók* számára a televízió gyermekműsoraihoz kapcsolódó bemutatókat szerveztek a könyvtárban. Mindezek az igényes rendezvények nagy visszhangot váltottak ki, nagy népszerűségnek örvendtek a városban és annak határain túl is.

1970-ben alakult meg a *gyermekkönyvtárban* a *Kis könyvtárosok klubja*. A klub tagjai hetente találkoztak. A cél az olvasás, a könyvek megszerettetése volt. A könyvtárhasználat elsajátítása mellett a gyerekek egyes könyvtári feladatokat (például a kölcsönzés technikája, a könyvek visszasorolása) is megtanultak, és kölcsönzési időben esetenként szívesen segítettek a könyvtárosnak.

Helyismereti gyűjteményünk a megyénk gazdaságáról, társadalmáról, földrajzáról, kulturális és művészeti életéről szóló tudományos és ismeretterjesztő könyveket, tanulmányokat, és sajtóanyagot, valamint a megyében született vagy élt, tevékenykedett jeles személyek műveit, illetve a róluk szóló irodalmat, és a megye nyomdáiban készült dokumentumokat tartalmazza, beleértve a történeti Komárom – és Esztergom vármegyék anyagát is. Az 1970-es évekre jelentősen gyarapodott e külön gyűjtemény állománya, az e területen is megmutatkozó „*tervszerű és egyre igényesebb munka*” eredményeként. A helyismereti gyűjteményen belül külön állományrészként ekkoriban (1978–81) került kialakításra a *muzeális gyűjtemény*, amely ekkor közel ezer dokumentumot foglalt magában. A muzeális gyűjteményben található könyvek, metszetek, autográfák (kéziratok) jelentős része helyismereti vonatkozású. A helyi szerző, helyi tartalmú munka és a helyi nyomda terméke „hármasszabály” szem előtt tartása mellett bekerültek azok a dokumentumok is, amelyekben helyi vonatkozású ex libris, bejegyzés (ajánlás, tulajdoni bejegyzés stb.) található. Tartalmuk, kötődésük alapján *régi és ritka könyvek*, dokumentumok: Az állományrész speciális jellegén túl azért is figyelemre méltó, mert az 1952-ben alapított Megyei Könyvtár nem örökölt jelentős korábbi gyűjteményeket. Ezért is, és a döntően a 18–19. századi keletkezésük miatt is ritka értéket képviselnek az itt található művek, - a bányászvárosban. E speciális külön gyűjtemény bekerült a *Megyei és a Tatabányai Városi Értéktárba* is.

Az 1962-től alkalmazott helyismereti szaktájékoztató élen járt többek között a könyvtár *kiadványainak* létrehozásában, gondozásában. Mondhatni, hogy az intézmény ekkor rendsze-

ressé váló-, nagy számú kiadványai között jelentős súllyal szerepeltek a helyismereti vonatkozásúak.

A könyvtár alapításának 10. évfordulójára jelent meg először a könyvtár évkönyve. A könyvtár életéről szóló beszámolók mellett rendszeresen jelentek meg helytörténeti írások is. A könyvtár dolgozói mellett a megye könyvtárosai, helytörténészei is publikálnak az évkönyvben. Eltérő periodicitással, de azóta is rendszeresen megjelenik.

1972-ben látott napvilágot a *pedagógiai* (érin-tőlegesen a lélektani, szociológiai) *irodalom kö-tetkatalógusa*, melyet több gyarapodási jegyzék követett. A kiadvány az oktató-nevelő munkában rendkívül hasznos információs forrás volt. Segítette a tanítók, tanárok továbbtanulását, önkép-zését.

1973-ban jelent meg a *Komárom megye köz-gyűjteményeinek helyismereti katalógusa*. „...a helyismereti tájékoztatás számára igen fontos, hogy a gyűjteményes kötetekről, illetve a fonto-sabb helytörténeti monográfiákról analitikus feltárást is ad.” - méltatta a szaksajtó.

A megyei könyvtár 1974-ben jelentette meg az *Új Forrás* című megyei antológia ötéves re-per-tóriumát. A mű szerkezete a folyóirat rovatai-ra épül, azon belül a szerzők, majd műveik betű-rendjében írja le a közleményeket.

Bátor kísérlet eredményeként jelent meg 1975-ben a *Tatabányai kislexikon*. Módszertani előzmények nélkül kezdődött el a munka, a szó-cikkek megírását segítő, a feltétlenül szükséges adatokat tartalmazó adatlapot az intézmények, üzemek töltötték ki. A szócikkek nagy részét a könyvtár munkatársai írták és szerkesztették. Tatabánya várossá nyilvánításának 25. évfordu-lójára (1972) tervezték a megjelentetését, de csak 1975-ben került az olvasókhoz. A mindenre ki-terjedő lexikon és enciklopédia megközelítően ezer címszavas kötetében - az intézmények, vál-lalatok, egyesületek stb. mellett a város életében jelentős szerepet játszó személyek (élők és már meghaltak) egyaránt bekerültek. Máig fontos helytörténeti forrás, kutatási segédlet.

Rendkívül fontos kiadvány *Komárom megye a sajtóban*, ill. *Komárom-Esztergom megye a sajtóban* kötetei. Az anyaggyűjtés azóta is rend-szeres feladata a könyvtárosoknak, csak most már az online katalógus tartalmazza az anyagot.

A helyismereti kiadványok sorában jelentős az 1979-ben *Kéziratok megyénkről* címmel meg-jelent kéziratkatalógus. A növekvő érdeklődés és

kutatás intenzitása tette szükségessé egy olyan összefoglaló jellegű munka kiadását, amely a témán kívül a lelőhelyeket is feltünteti.”.

A könyvtár legsikeresebb kiadványai közé tartoznak a több kiadást is megért országos ter-jesztésű bibliográfiai segédletek. Mint például a *Verselemzések bibliográfiája*. A rendkívül hasz-nos, sokszorosított füzet elsősorban a középisko-lai tanárok és diákok munkáját hivatott segíteni az 1945 és 1974 között megjelent irodalmi és nyelvészeti folyóiratokból, tanulmánykötetekből, monográfiákból összeválogatott anyag közlésé-vel.

A Tolna Megyei Könyvtárral közösen készült el a *Novella- és drámaelemzések válogató bib-liográfiájának* első kiadása 1979-ben. A biblio-gráfia két összeállítója, Donkó Istvánné és **Mo-nostori Imre** (1945–2021), könyvtárunk későbbi igazgatója számos monográfiát és tanulmánykö-tetet, valamint harmincöt folyóiratot dolgozott fel, a periodikumok írásai közül csak az 1957 és 1977 között megjelenteket véve figyelembe.

„Az olvasók számának növekedése / az 1970-es évtizedben/még akkor is jó eredmény, ha fi-gyelembe vesszük, hogy 1974 és 1976 között a megyei könyvtárnak volt egy fiókkönyvtára a Dózsa György Általános Iskolában. Ez 2–400-zal növelte a gyermekolvasók számát. Igaz, hogy Tatabánya lakossága is jelentősen növekedett, és csak a város lakosságának mintegy 10 %-a volt beiratkozott olvasó, de az is tény, hogy Tatabá-nya több szempontból rendhagyó város volt és maradt. Területi elhelyezkedése miatt a könyvtár közvetlen vonzáskörzete a lakosság mintegy 1/3-át érintette, másrészt a nagyüzemek miatt válto-zatlanul nagyobb jelentőségű volt az átlagosnál a szakszervezeti könyvtárak szerepe.”

Ezek azok a legfontosabb tények és összefü-gések, amelyek jellemzik az id. Horváth Géza által vezetett intézmény kultúra-, és hagyomány-teremtő munkásságát. E hagyomány nélküli vá-rospan közösség-szervező-, közösség-teremtő erő-vel bíró tevékenységét. Történelmi távlatból megállapítható: a megyei könyvtár ”fénykora”, id, Horváth Géza vezetésével a város számára jelentős értékteremtést, érték közvetítést jelentett a tatabányaiak számára is. Ezzel hozzájárult a város fejlesztéséhez is.

Id. Horváth Géza, megromlott egészségi álla-pota miatt 1982. december 31.-vel vonult nyug-díjba.

1997. április 30.-án hunyt el Tatabányán.

KÖNYVTÁRI SAJTÓFIGYELÉS

2026. február

1.

...Miniszteri oklevelet kapott: Schmöltz Margit esztergomi könyvtárigazgatóként és íróként is remekel /·Faragó Priscilla. -·In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra: a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. -·37. évf. 036. sz. (2026. február 12.), p. 1., 4. -·ill.

-Miniszteri elismerést kapott Schmöltz Margit esztergomi könyvtárigazgató a magyar kultúra napján.

2.

...Lezárult a Jókai 200 emlékévk: Pokornyi Gábor történész tartott előadást a könyvtárban "Jókai és a nők kapcsolata" címmel /·Bajcsy Tünde. -·In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra: a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. -·37. évf. 042. sz. (2026. február 19.), p. 1-2. -·ill.

-Pokornyi Gábor történész Jókai Mór életéről tartott előadást Komáromban.

3.

...Működő terek /·Pap Lázár. -·In: Magyar krónika: közéleti és kulturális havilap. -·05. sz. (2025. tél), p. 116-119. -·ill.

-Milyen feltételek szükségesek ahhoz, hogy egy közösségi kert, egy múzeum, egy könyvtár vagy egy táncház harmadik helyé váljon?

4.

...Kihagyhatatlan és lehetetlen: [hírek]. -·In: Komárom-Esztergom vármegyei 24 Óra: a Mediaworks Hungary Zrt. közéleti napilapja. -·37. évf. 047. sz. (2026. február 25.), p. 2.

-A nyergesújfalui könyvtárban több program várható.